

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 114 §:n 1 momentin 7 kohta,
muutetaan 9 a §:n 2 momentti, 114 §:n 1 momentin 10 kohta ja 2 momentti, 131 §:n 2 momentti sekä 143 §:n 1 momentin 1 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 9 a §:n 2 momentti laeissa 75/2016 ja 1271/2018, 114 §:n 1 momentin 10 kohta laissa 876/2015, 131 §:n 2 momentti laissa 912/2008 ja 143 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1271/2018, sekä
lisätään 114 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1239/2014 ja 876/2015, uusi 11 kohta ja lakiin uusi 115 a ja 115 b § seuraavasti:

9 a §

Apurahansaajaa koskevat säännökset

Apurahansaajaa ja apurahalla työskentelyä ei kuitenkaan koske, mitä säädetään tämän lain:

- 1) 3 §:ssä maatalousyrittäjästä, 4 §:ssä maatalousyrittäjän perheenjäsenestä, 5 §:ssä maatalousyrittäjästä osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä, 6 §:ssä viljelmästä, 7 §:ssä lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävästä maatalousyrittäjätoiminnasta, 8 §:ssä maatalousyrittäjätoiminnasta ulkomailla, 10 §:ssä maatalousyrittäjän vakuuttamisesta, 12 §:ssä eläkelaitoksen valvontavelvollisuudesta ja maatalousyrittäjän pakkovakuuttamisesta, 13 §:ssä vakuutuksesta maatalousyrittäjälle, jolla vakuuttamisen alaraja ei täyty sekä maatalousyrittäjälle, joka on vanhuuseläkkeellä, 14 §:ssä työtulon vahvistamisesta ja tarkistamisesta, 15 §:ssä viljelmän työtulosta, 16 §:ssä viljellyn maatalousmaan tulosta, 17 §:ssä kasvullisen metsämaan työtulosta, 18 §:ssä viljelmän työtulon jaosta, 19 §:ssä maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulosta, 20 §:ssä poronmestajan työtulosta ja 21 §:ssä työkyvyttömyyseläkkeellä olevan maatalousyrittäjän työtulosta;
- 2) 24 §:ssä laiminlyöntimaksusta ja 26 §:n 2—4 momentissa maatalousyrittäjän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta;
- 3) 115 §:ssä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvistä tehtävistä, 141 §:ssä maatalousyrittäjän tietojenantovelvollisuudesta ja 144 §:ssä maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteristä;
- 4) 115 a §:ssä maatalousyrittäjien varhaisen tuen palveluista.

10 luku

Eläkelaitoksen tehtävät

114 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

HE 88/2024 vp
StVM 11/2024 vp
EV 102/2024 vp

10) työterveyshuoltolaissa (1383/2001) tarkoitettuun maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvistä tehtävistä siten kuin tässä laissa sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään;

11) maatalousyrittäjien varhaisen tuen palveluista siten kuin tässä laissa säädetään.

Ensisijainen vastuu 1 momentin 1—8 ja 11 kohdassa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien asioiden neuvonnasta on Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella.

115 a §

Maatalousyrittäjien varhaisen tuen palvelut

Maatalousyrittäjien eläkelaitos järjestää 114 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja maatalousyrittäjien varhaisen tuen palveluja tämän lain mukaan vakuutetuille maatalousyrittäjille. Tämän lain mukaan vakuutettuun maatalousyrittäjään rinnastetaan palveluja järjestettäessä henkilö, joka on ollut vakuutettuna tämän lain mukaan ja jonka vakuutus on päätetty määräaikaisen työkyvyttömyyden perusteella myönnetyn eläkkeen tai etuuden vuoksi. Palvelujen tarkoituksena on tukea maatalousyrittäjien työkykyä, ennaltaehkäistä heidän työkyvyttömyyttään ja pidentää heidän työuriaan.

Maatalousyrittäjien varhaisen tuen palvelut ovat:

1) Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen palveluksessa olevien työkykyneuvojen maatalousyrittäjien työkykyyn liittyvät neuvonta- ja ohjauspalvelut;

2) Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maatalousyrittäjälle harkinnanvaraisesti antama ostopalvelusitoumus mielenterveyden asiantuntijapalveluihin;

3) maatalousyrittäjien varhaisen tuen toimintamallin ja varhaisen tuen toimintamallia toteuttavan sidosryhmäverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen;

4) työkyvyn tukemiseen ja työkyvyttömyyden ennaltaehkäisyyn liittyvien koulutusten ja digitaalisten palvelujen järjestäminen sekä maatalousyrittäjien varhaisen tuen palveluihin liittyvä viestintä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen järjestämiseksi käsitellä sellaisia henkilötietoja, jotka eläkelaitos on saanut 114 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanoa varten tai jotka ovat muodostuneet näiden tehtävien toimeenpanossa ja jotka ovat välttämättömiä kyseisen palvelun asianmukaiseksi järjestämiseksi. Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen palvelujen järjestämiseksi käsitellä sellaisia henkilötietoja, jotka eläkelaitos on saanut 114 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanoa varten tai jotka ovat muodostuneet näiden tehtävien toimeenpanossa, jotka ovat välttämättömiä kyseisen palvelun asianmukaiseksi järjestämiseksi ja jotka eivät kuulu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisiin erityisiin henkilötietoryhmiin. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vakuutetuille tarjoamissa, 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa digitaalisissa palveluissa voidaan kuitenkin käsitellä sellaisia tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisiin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia ja muita henkilötietoja, jotka palvelujen käyttäjä itse luovuttaa välittömästi palvelussa käytettäväksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ostopalvelusitoumuksen antamisen edellytyksistä, ostopalvelusitoumuksen käyttämiseen liittyvistä ehdoista, ostopalvelusitoumuksen käyttämisen kohteista, ostopalvelusitoumuksen enimmäisarvosta sekä ostopalvelusitoumusten asiakaskohtaisesta enimmäislukumäärästä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on säilytettävä ostopalvelusitoumukset ja niihin liittyvät asiakirjat kuusi vuotta sen vuoden lopusta lukien, jona ostopalvelusitoumuksella saatu palvelu on hankittu.

Ostopalvelusitoumusta koskevaan Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

115 b §

Valtion korvaus maatalousyrittäjien varhaisen tuen palvelujen kustannuksista

Valtion varoista korvataan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 115 a §:ssä tarkoitetuista palveluista aiheutuneet kustannukset valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Korvaus maksetaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle kuukausittain. Suorituksen tulee olla Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen käytettävissä kunkin kalenterikuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä.

131 §

Eläkelaitoksen toiminnasta annettavat selvitykset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä on oikeus määräämässään kohtuullisessa ajassa saada muutakin kirjallista selvitystä eläkelaitoksen toiminnasta ja ne voivat muullakin tavalla tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa. Sama oikeus on Eläketurvakeskuksella 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja muiden etuuksien sekä niiden perusteena olevien tietojen osalta sekä maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan osalta.

143 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) Verohallinnolta ja ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (560/2021) tarkoitettulta rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa; ja

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2024.

Sen 115 a §:n mukaisia palveluja järjestetään kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2025.

Helsingissä 22.11.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen